

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 11/06-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť P. pri P., zastúpeného advokátkou JUDr. L. F., P., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1366/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Er 1366/02 p o r u š i l základné právo P. pri P., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. P. pri P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. P. pri P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 196 Sk (slovom osemtisícstodevät'desiatšesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. L. F., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 11. januára 2006 č. k. I. ÚS 11/06-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. pri P. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. L. F., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1366/02.

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je oprávnený v exekučnom konaní, ktoré sa začalo návrhom z 2. apríla 2002. Na vykonanie exekúcie vydal okresný súd poverenie 2. mája 2002. V súlade s tým vydal exekútor exekučné príkazy a upovedomenia o spôsobe výkonu exekúcie (predajom nehnuteľností, zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosti, prikázaním pohľadávky z účtu v banke). Podľa tvrdenia sťažovateľa *„(...) V uvedenej exekučnej veci bolo exekútorskému úradu dňa 16. 06. 2004 doručené podanie manželky povinného, ktoré súdny exekútor posúdil ako námietky proti vykonaniu exekúcie a spis postúpil dňa 02. 07. 2004 príslušnému Okresnému súdu v Prešove na rozhodnutie o námietkach.*

Oprávnený sa k predloženým námietkam vyjadril písomným podaním predloženým súdu dňa 07. 07. 2004, ktorým žiadal námietky povinnej ako nedôvodné zamietnuť.

Od uvedeného obdobia (02. 07. 2004) Okresný súd v Prešove aj napriek písomným žiadostiam oprávneného o konanie a rozhodnutie vo veci o námietkach zo dňa 09. 02. 2005, 15. 06. 2005 a 08. 09. 2005, ktorými oprávnený súčasne žiadal, aby súd nespôsobil svojou nečinnosťou prietahy v súdnom konaní vo veci nerozhodol. (...)

Konajúci súd ani na jedno písomné podanie podnecovateľa nereagoval a 15 mesiacov vo veci vôbec nekonal. Podnecovateľ sa domnieva, že postupom Okresného súdu v Prešove, jeho nečinnosťou v období od 02. 07. 2004 doposiaľ došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (...)“

Ani ďalšia urgencia z 2. novembra 2005 nevedla k náprave.

3. Ako to je uvedené vyššie v bode 2, sťažovateľ viackrát urgoval pokračovanie v konaní a 5. decembra 2005 podal sťažnosť na prietahy v konaní.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva, priznal mu finančné zadostučinenie „vo výške 100 000 Sk“ a náhradu trov konania.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením sp. zn. 1 Spr 0/282/06 z 8. marca 2006. Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zaujal stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu podaním zo 17. marca 2006.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s predloženým dokumentačným materiálom dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci,

t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 100/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v posudzovanej veci

A

Okresnému súdu bola 12. apríla 2002 predložená žiadosť Exekútorského úradu P., súdneho exekútora JUDr. S. M. (ďalej len „exekútor“), o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu – právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 Cb 240/98 z 28. februára 2001 a návrhu oprávneného P. pri P., zastúpeného advokátkou proti povinnému J. F. na vymoženie 191 034,80 Sk istiny s príslušenstvom.

Okresný súd poverením č. 5707-031874 Ex 223/2002-8 z 2. mája 2002 poveril exekútora na vymoženie súdom uloženej povinnosti.

Exekútor 6. júla 2004 predložil exekučný spis sp. zn. Ex 223/2002 spolu s podaním manželky povinného doručeným mu 16. júna 2004, ktoré *„posúdil ako námietky proti vykonaniu exekúcie“*, na rozhodnutie o týchto námietkach.

K predmetným námietkam sa vyjadril 8. júla 2004 oprávnený.

Oprávnený (sťažovateľ) 10. februára 2005 urgoval pokračovanie konania vo veci.

Oprávnený 8. apríla 2005 žiadal oznámiť dôvody, *„pre ktoré nebolo možné doposiaľ o predmetných námietkach rozhodnúť ...“*.

Oprávnený 20. júna 2005 urgoval pokračovanie v konaní a žiadal, aby súd *„vo veci rozhodol a nespôsobil svojou nečinnosťou prietahy v konaní“*.

Exekútor 20. júla 2005 a 7. septembra 2005 žiadal *„rozhodnúť o námietkach manželky povinného, resp. o oznámenie dôvodov, pre ktoré nebolo doposiaľ vo veci rozhodnuté“*.

Oprávnený 12. septembra 2005 a 3. novembra 2005 opätovne urgoval pokračovanie v konaní.

Okresný súd listom z 21. decembra 2005 (doručeným 1. februára 2006) vyzval manželku povinného J. F., aby „*ozrejmila súdu*“, či jej podanie treba posudzovať ako návrh na zastavenie exekúcie alebo ako návrh na vylúčenie veci z exekúcie, resp. aby oznámila, „*čoho sa svojim podaním domáha(te)*“.

Exekútor 8. februára 2006 okresnému súdu oznámil, že manželka povinného 13. januára 2006 vzala späť svoje námietky a „*nežiada o jej podaní v predmetnej veci rozhodnúť*“. Exekútor žiadal vrátiť späť exekučný spis sp. zn. Ex 223/2002.

Okresný súd 8. marca 2006 zaslal požadovaný spis exekútorovi.

B.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva postup (úkony) exekútora od podania mu návrhu na vykonanie exekúcie 2. apríla 2002 do 6. júla 2004, keď exekútor predložil exekučný spis sp. zn. Ex 223/2003 okresnému súdu na rozhodnutie o „*námietkach*“ manželky povinného. Z uvedených úkonov vyplýva, že exekútor konal vo veci plynulo, a úkony exekútora v tomto období ani sťažovateľ neoznačil ako postup, ktorým by bolo porušené ním označené základné právo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd predmetné obdobie (ktoré nebolo obsahom súdneho spisu sp. zn. 26 Er 1366/02) nepovažoval za dôvodné posudzovať.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti uviedol: *„(...) Z obsahu uvedeného spisu vyplýva, že exekútor JUDr. S. M. predložil súdu dňa 6. 7. 2004 podanie manželky povinného J. F., ako námietky proti exekúcii. Vzhľadom na nejasnosti podania bola listom zo dňa 21. 12. 2005 manželka povinného vyzvaná na jeho upresnenie. Prostredníctvom exekútorského úradu bolo dňa 8. 2. 2006 predložené späťvzatie námietok, resp. nejasného podania manželky povinného, preto súd dňa 8. 3. 2006 exekútorský spis vrátil exekútorovi na ďalšie vykonávanie exekúcie.*

S poukazom na uvedené je možné konštatovať, že súd podanie manželky povinného vybavil s časovým oneskorením, čo však bolo spôsobené maximálnym pracovným zaťažením súdnych úradníkov oddelenia Er. (...)“

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku k vyššie uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedla: *„(...) Aj napriek skutočnostiam uvedeným v písomnom podaní Okresného súdu Prešov zo dňa 08. 03. 2006 sa domnievame, že konajúci súd nekonal bez prietáhov a že došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“*

4. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre naplnenie

ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Er 1366/02, ktorého je sťažovateľ účastníkom, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

4.1. Pri hodnotení podľa kritéria zložitosti posudzovanej veci ústavný súd konštatuje, že skutková a ani právna zložitosť posudzovanej veci nebola príčinou dĺžky konania (a aj postupu) okresného súdu v predmetnej veci.

4.2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, t. j. správania sťažovateľa v predmetnom konaní, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by významnou mierou predĺžili priebeh konania a ktorých následkom by boli zbytočné prietahy v konaní.

4.3. Ústavný súd ďalej skúmal postup okresného súdu v posudzovanom konaní z hľadiska zisťovania eventuálnych dôvodov (príčin) sťažovateľom namietaného porušenia označeného základného práva.

Na základe posúdenia postupu okresného súdu vyplývajúceho zo súdneho spisu sp. zn. 26 Er 1366/02 ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol:

- od 8. júla 2004 (vyjadrenie sťažovateľa k „námietkam“) do 21. decembra 2005 (výzva na upresnenie námietok),

t. j. v trvaní vyše 17 mesiacov, bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný, teda za obdobie skoro 1 a pol roka neboli vykonané vo veci žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádza. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, nemožno akceptovať. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť „súdnych úradníkov oddelenia Er“ nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk, z dôvodu, že *„Tým, že súd doposiaľ vec vedenú pod č. k. Er 1366/02, podľa názoru podnecovateľa bez právnej náročnosti, nerozhodol, sú porušované jeho základné práva a sú hodné primeraného finančného zadosťučinenia už len z tohto dôvodu, že podnecovateľ je existenciou exekúcie vedenej ním ako oprávneným obmedzený v disponovaní so svojím majetkom, pričom práve súd by mal podľa zákona dbať o to, aby ochrana práv všetkých účastníkov v konaní, v ktorom prislúchajú určité úkony súdu, bola rýchla a účinná“*. Keďže iba konštatovanie porušenia označeného základného práva nie je dostatočným

zadosťučením pre sťažovateľa, ústavný súd uznal za dôvodné priznať mu finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu považuje za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) zo 7. októbra 2005 a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 17. marca 2006. Odmena za jeden úkon právnych služieb vykonaných v roku 2005 (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 15 008 Sk) je 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje za úkony v roku 2005 spolu sumu (za dva úkony právnych služieb) 5 302 Sk. Za úkon právnych služieb vykonaný v roku 2006 (výpočtový základ 16 381 Sk a paušál 164 Sk) predstavuje odmena advokátky spolu sumu 2 894 Sk (t. j. 2 730 Sk plus 164 Sk). Odmena advokátke za tri úkony právnych služieb v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu 8 196 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2006